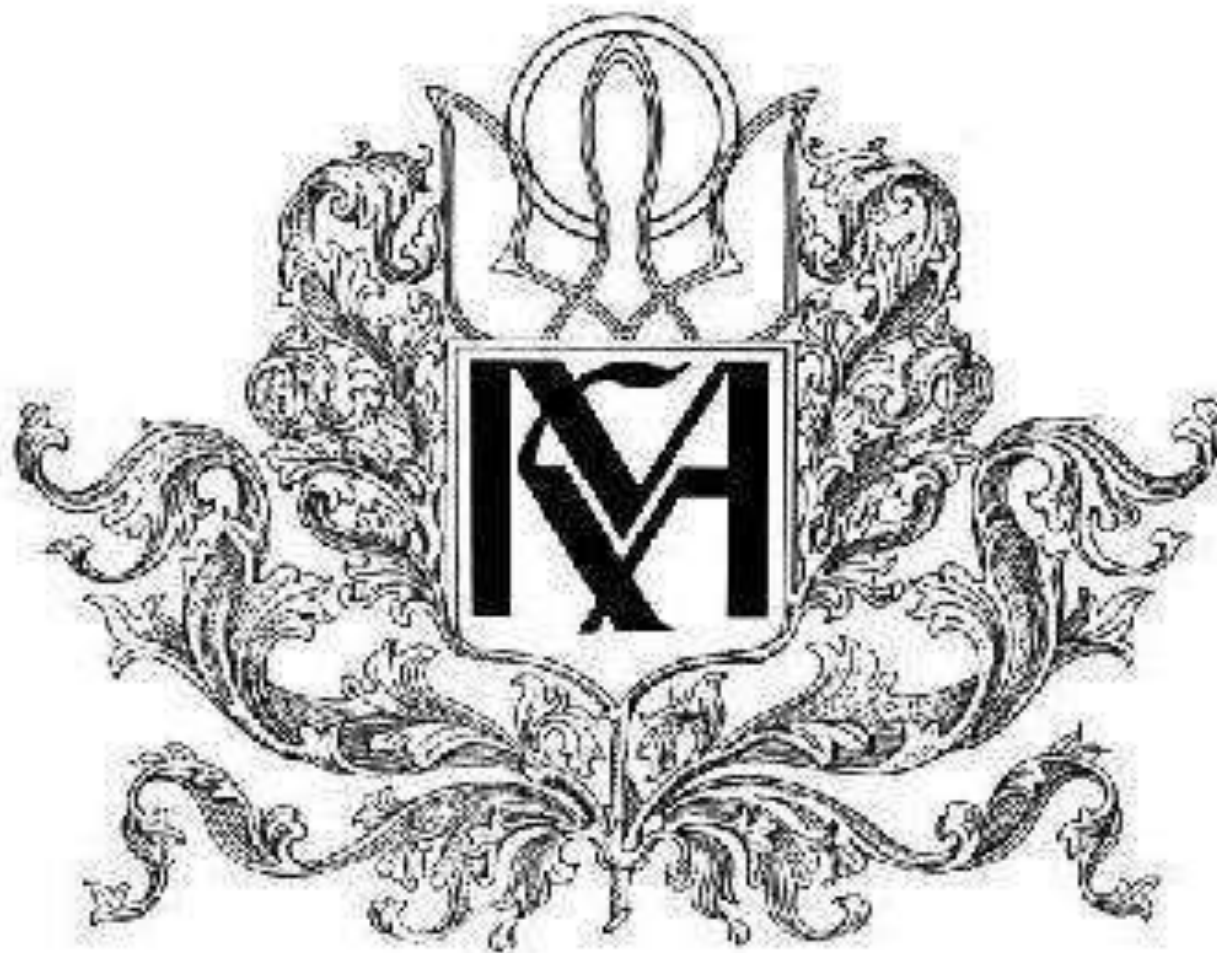

Використання фреймворку Lean для перевірки коректності математичних міркувань

Виконав студент 2 року
навчання спеціальності
122 Комп'ютерні науки
Кривошея О.О.

Керівник доцент, канд.
ф.-м. наук Жежерун О.П.

Актуальність та Мета

- **Актуальність:**
 - Традиційні системи оцінюють лише кінцевий результат, ігноруючи логічний ланцюжок доведення.
 - Системи динамічної геометрії не здатні перевіряти дедуктивний математичний вивід.
 - Існує семантичний розрив між природномовною аргументацією учня та строгими системами комп'ютерної перевірки.
- **Мета дослідження:** Розробка архітектури програмного додатка, який використовує ядро Lean для автоматизованої перевірки геометричних міркувань учнів 7-9 класів, діагностує рівень їхньої підготовки та надає адаптивні рекомендації.

Об'єкт та предмет дослідження

1

Об'єкт дослідження:

процеси автоматизованої
перевірки правильності
математичних викладів у
інтелектуальних
навчальних середовищах.

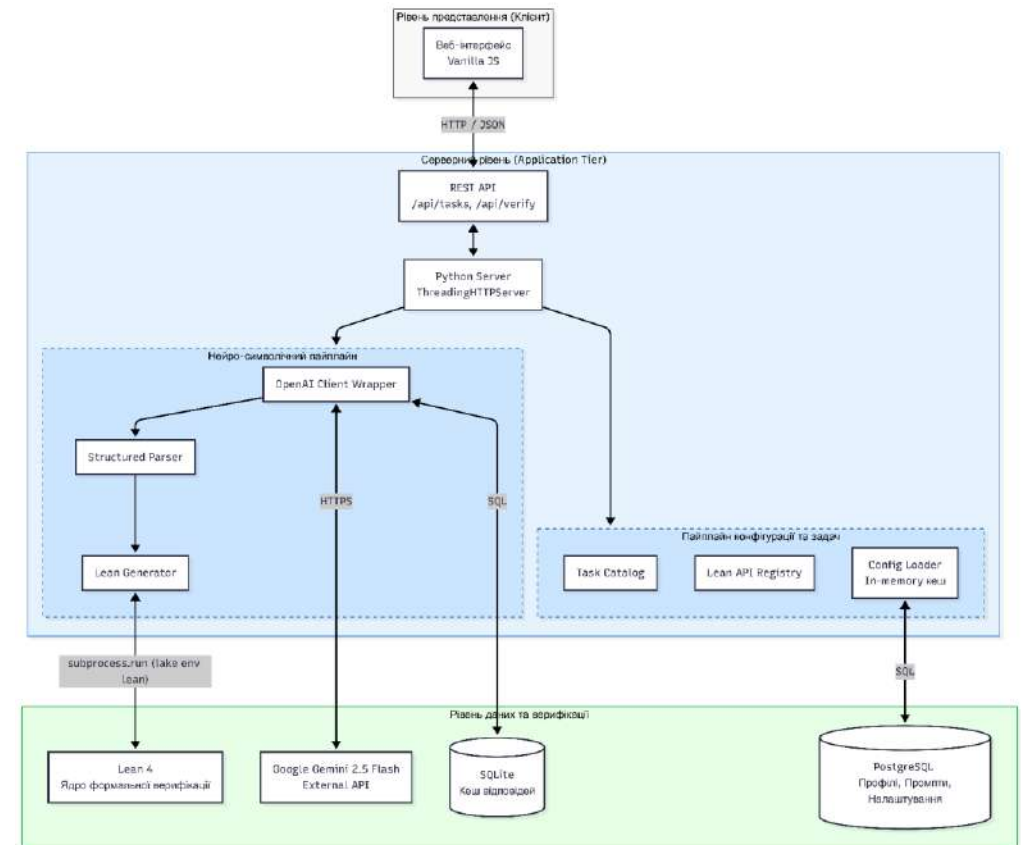
2

Предмет дослідження:

методи та програмні
інструменти інтеграції
середовища Lean у
рекомендаційну систему.

Архітектура системи

- **Presentation Tier:** Тонкий клієнт (Vanilla JS) із механізмом FIFO-черги.
- **Application Tier:** Оркестратор на Python. Керує двома пайплайнами: обробки тексту та конфігурації задач.
- **Data & Verification Tier:** Ядро Lean 4, PostgreSQL (каталог задач), SQLite (кеш LLM).

Формалізація геометричного ядра в Lean 4

•**Прагматичний компроміс типів:** Логічні відношення перевіряються строго над полем раціональних чисел, евклідові метрики — через `Float`.

•**Безпека часткових операцій:**
Використання монади `Option`, наприклад, для перетину паралельних прямих, гарантує перевірку винятків на рівні типів компілятора.

•**Модульність:** Ядро поділено на `Core`, `Predicates`, `Constructors` та `Metrics`.

```
def intersection (l1 l2 : Line) : Option Point :=
  let det := l1.a * l2.b - l2.a * l1.b
  if det == 0 then
    none -- Прямі паралельні, унікальної точки перетину не існує
  else
    some { x :=..., y :=... }
```

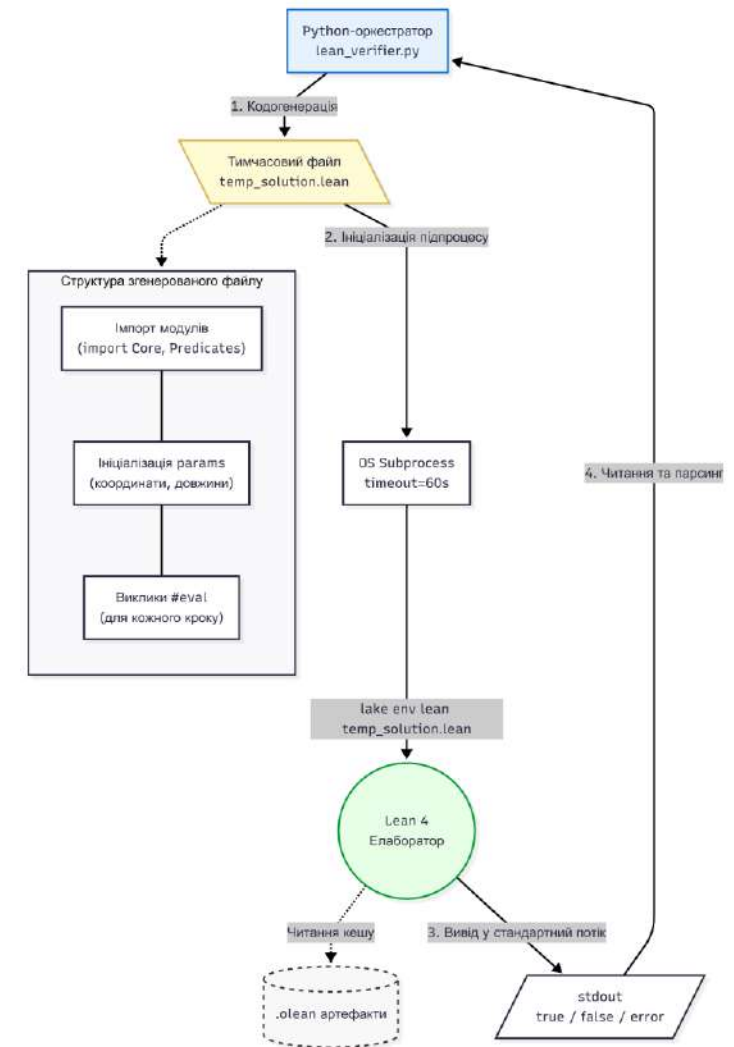
```
structure Point where
  x : ℚ
  y : ℚ
```

```
structure Line where
  a : ℚ
  b : ℚ
  c : ℚ
```

Інваріант: a і b не можуть бути одночасно нулями

Пайплайн динамічної перевірки розв'язків

- **Нейро-символічна інтеграція:** LLM, наприклад Gemini 2.5 Flash, вилучає факти з тексту учня та генерує формальний код.
- **Динамічна збірка:** Python формує тимчасовий `.lean` файл із командами `#eval` для кожного кроку міркувань.
- **Ізольований процес:** Формальна верифікація згенерованого коду через `lake env lean` із таймаутом ОС у 60 секунд.
- **Самокорекція:** При помилці компілятора `stderr` повертається в LLM для автоматичного виправлення (до 5 спроб) .

Алгоритм маршрутизації помилок

Фінальний вердикт базується на агрегації двох сигналів:

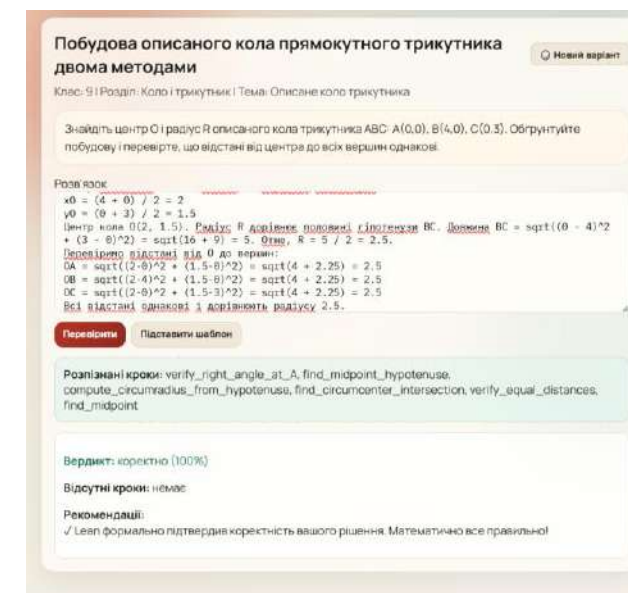
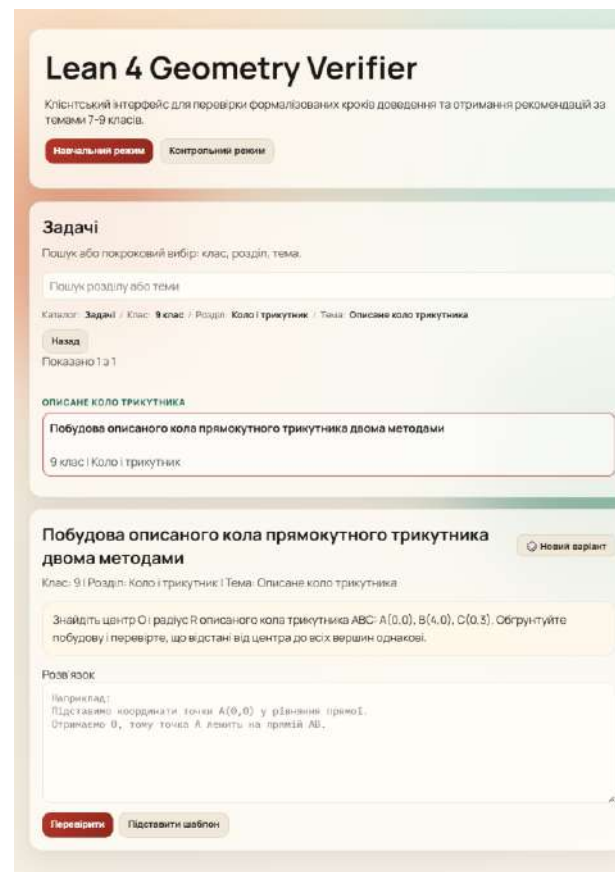
- **Математичний висновок Lean:** результати виконання команд `#eval (pass/fail)`.
- **Семантичний NLP-аналіз:** порівняння введених кроків із матрицею `requiredSteps` з бази даних.

Сценарії оцінювання:

- **Correct (100%):** Всі математичні етапи пройдено, пропущених кроків 0.
- **Partial (10-90%):** Виявлено логічні помилки в міркуваннях, але базові кроки розпізнано.
- **Incorrect (0%):** Фатальна помилка `critical_step_missing` (наприклад, нерелевантний текст).

Користувачький інтерфейс: Успішне доведення

- Динамічна генерація параметрів задачі без вироджених конфігурацій.
- Миттєва візуалізація розпізнаних кроків .
- Повне підтвердження коректності ходу думок учня.

Користувацький інтерфейс: Формувальне оцінювання

- **Частковий бал:**
Локалізація
обчислювальної або
логічної помилки в
міркуваннях без повного
відхилення розв'язку.
- **Критична помилка:** При
беззмістовному введенні
система формує масив
"Відсутні етапи" та надає
чітку педагогічну
рекомендацію "Що
повторити" з каталогу.

Побудова описаного кола прямокутного трикутника двома методами Новий варіант

Клас: 9 | Розділ: Коло і трикутник | Тема: Описане коло трикутника

Знайдіть центр O і радіус R описаного кола трикутника ABC : $A(0,0)$, $B(4,0)$, $C(0,3)$. Обґрунтуйте побудову і перевірте, що відстані від центра до всіх вершин однакові.

Розв'язок

Не знає, як **розв'язати** цю задачу.

Перезавантажити Підставити шаблон

Вердикт: некоректно (0%)

Відсутні етапи: Verify right angle at A, Find midpoint hypotenuse, Compute circumradius from hypotenuse, Find perp bisector AB, Find perp bisector AC, Find circumcenter intersection, Verify equal distances

Семантичні помилки: пропущено критичний крок, формальна перевірка Lean не пройдена

Що повторити: Коло і трикутник → Описане коло трикутника

Рекомендації:
Lean виявив помилку у формальній логіці вашого розв'язання. Перевірте узгодженість тверджень і повторно пройдіть ключові кроки побудови та перевірки.

Побудова описаного кола прямокутного трикутника двома методами Новий варіант

Клас: 9 | Розділ: Коло і трикутник | Тема: Описане коло трикутника

Знайдіть центр O і радіус R описаного кола трикутника ABC : $A(0,0)$, $B(4,0)$, $C(0,3)$. Обґрунтуйте побудову і перевірте, що відстані від центра до всіх вершин однакові.

Розв'язок

Центр описаного кола – середина BC , $x = (4+0)/2 = 2$, $y = (3+0)/2 = 1.5$. Центр $O(2, 1.5)$. Радіус $R = \sqrt{(2-2)^2 + 1.5^2} = \sqrt{2.25} = 1.5$. **Відстані:** $OA = \sqrt{2^2 + 1.5^2} = \sqrt{6.25} = 2.5$, $OB = \sqrt{(2-4)^2 + 1.5^2} = \sqrt{6.25} = 2.5$, $OC = \sqrt{2^2 + (1.5-3)^2} = \sqrt{6.25} = 2.5$. **Висновок:** всі відстані однакові. **Розв'язок правильний.**

Перезавантажити Підставити шаблон

Розпізнані кроки: find_midpoint_hypotenuse, compute_circumradius_from_hypotenuse, find_circumcenter_intersection, verify_equal_distances, compute_x, compute_y, find_midpoint

Вердикт: частково (50%)

Відсутні кроки: немає

Семантичні помилки: формальна перевірка Lean не пройдена

Рекомендації:
Lean виявив помилку у формальній логіці вашого розв'язання. Перевірте узгодженість тверджень і повторно пройдіть ключові кроки побудови та перевірки.

Оцінка ефективності та результати тестування

- **Відтворюваний процес контролю якості:**
 - **Smoke профіль:**
 - 198 успішних тестів.
 - Регресійні перевірки: 64 кейси.
 - Модульні тести: 14 кейсів.
 - Fuzz-тестування: 120 згенерованих перевірок.
 - **Масштабування:** Передбачено профілі Medium (500) та Heavy (3000) для стрес-тестування.
 - **Кешування:** SQLite-кеш для запитів до LLM знижує латентність під час повторних перевірок на 80%.

Висновки

- Доведено ефективність використання середовища Lean 4 для глибокої перевірки геометричних міркувань на противагу традиційним LMS.
- Розроблено геометричну бібліотеку з підтримкою строгих типів для гарантування детермінованості обчислень.
- Спроектовано клієнт-серверну архітектуру нейро-символічної інтеграції, що вирішує проблему семантичного розриву.
- Впроваджено рушій маршрутизації помилок, який забезпечує якісне формувальне оцінювання учня.
- Працездатність прототипу підтверджена серією регресійних та fuzz-тестів. Система готова до використання як інтерактивний навчальний тренажер.

Дякую за увагу!

Можете поставити питання

Використання фреймворку Lean для перевірки коректності математичних міркувань

Виконав студент 2 року
навчання спеціальності
122 Комп'ютерні науки
Кривошея О.О.

Керівник доцент, канд.
ф.-м. наук Жежерун О.П.

